

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Marjánka, Praha 6, Bělohorská 52

Bělohorská 52/417, 169 00 Praha 6 – Břevnov

Identifikátor školy: 600 039 218

Termín konání inspekce: 22. – 25. března 2004

Čj.:	01 0255/04-2700
Signatura:	sa6cx120

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech český jazyk a matematika vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika ve školním roce 2003/2004 s přihlédnutím ke školnímu roku 2002/2003 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je příspěvkovou organizací, sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Ve školním roce 2003/2004 se v ní vzdělává 449 žáků v 21 třídách. Kapacita součástí uvedená v rozhodnutí o zařazení do sítě škol není překračována. Škola realizuje vzdělávací program č.j. 16 847/96-2 *Základní škola*: z toho ve třídách III. A, IV. A a B, VI. A a C, VIII. A a B s rozšířeným vyučováním jazyků a ve třídách III. B, IV. B, VI. B a VII. B s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy (se zaměřením na sportovní gymnastiku nebo na kopanou). Specializovaná třída v 5. ročníku je určena žákům se specifickými vývojovými poruchami učení.

Zřizovatelem je MČ Praha 6, Čs. armády 23, 160 52 Praha 6 - Bubeneč, příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství, Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Provoz školy se řídí funkčním *Organizačním řádem*, který stanovil organizační strukturu, jednoznačně vymezil kompetence jednotlivých pracovníků a vytváří příznivé podmínky k efektivnímu řízení školy. Navazují na něj četné další interní dokumenty včetně *Školního řádu*. *Metodické orgány* (útvary) jsou účelně ustaveny – na 1. stupni to jsou dvě metodická sdružení (pro 1. – 2. ročník a pro 3. – 5. ročník), na 2. stupni předmětové komise, někdy sdružují skupinu předmětů (např. matematika, fyzika, informatika). Zápisy z jednání se vhodně orientují zejména na plánování a organizaci výuky (včetně eventuálních potřebných korekčních opatření), na využívání a doplňování pomůcek a na organizaci soutěží. Obsahují také hodnocení písemných prací (např. český jazyk, matematika), někdy zmiňují odstraňování zjištěných nedostatků. Ze zápisů však není vždy zcela zřejmá metodická spolupráce jednotlivých učitelů, která by se týkala např. užívaných vyučovacích metod a forem nebo mezipředmětových vztahů.

Systém předávání informací a úkolů učitelům zpracovalo vedení školy nadstandardním způsobem v interním dokumentu. Všichni pracovníci mají potřebné *informace* v úplnosti a včas.

Styl řízení vytváří všem pracovníkům příznivé podmínky k práci. Metodické orgány spolu s vedením školy poskytují metodickou pomoc začínajícím, nekvalifikovaným nebo méně zkušeným kolegům. Motivační charakter mají zejména *vzájemné hospitace* učitelů.

Metodická a promyšlená *kontrolní činnost* vedení školy je zahrnuta v *Hlavních úkolech pro školní rok*. Podpůrná dokumentace *hospitační činnosti* je jedním z podkladů k pedagogickému řízení vyučovacího procesu a k hodnocení pracovníků. Při rozboru společných hospitací s inspekcí hodnotilo vedení školy práci jednotlivých učitelů kompetentně i taktně. Pozitivně je motivovalo a formulovalo konkrétní závěry i doporučení.

Při stanovení úvazku jednotlivých učitelů využívá škola efektivně *personálních zdrojů*, které má v dané situaci k dispozici. Trvale a poměrně úspěšně usiluje o získání kvalitních a perspektivních pedagogů.

Přehled *dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků* obsahuje výroční zpráva. Vzdělávací aktivity se orientují k současným i perspektivním potřebám školy (např. doplnění nebo rozšíření dosaženého vzdělání), vycházejí vstříc i zájmu a vlastní iniciativě pracovníků. Jejich efektivitu a přínos pravidelně vyhodnocují učitelé i vedení školy.

Propracovaná dlouhodobá i střednědobá *koncepce rozvoje* školy zahrnuje všechny oblasti její činnosti a konkretizuje ji v ročních, měsíčních a týdenních plánech. Koncepce vzdělávání má poskytnout všem dětem optimální možnost uplatnit své schopnosti a zájmy.

Personální podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Rozvrh hodin a reálná výuka byly v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu *Základní škola*. Sledovaná výuka respektovala platné osnovy.

Vyučování je v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.

Povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) je vedena pečlivě. Průkazně zachycuje plnění osnov, průběh vzdělávání i aktuální stav žáků ve třídách. *Rozvrh hodin* je sestaven velmi kvalitně, maximálně respektuje zásady školní psychohygiény. *Školní řád* odpovídá ustanovením vyhlášky o základní škole, zohledňuje dosavadní praxi školy, obsahuje i práva žáků.

Informace rodičům jsou poskytovány spíše nadstandardním způsobem. Aktuálně prostřednictvím žákovských knížek, při pevně stanovených konzultačních hodinách (které mají všichni učitelé), dále při třídních schůzkách, eventuálně v případě nově vzniklé situace na základě vzájemné domluvy. Záznamy průběžných výsledků vzdělávání v žákovských knížkách jsou velmi podrobné, po stránce kvality i kvantity mají nadstandardní vypovídací hodnotu. V případě výraznějšího zhoršení kvality prospěchu nebo chování jsou zákonní zástupci žáků prokazatelnou formou vyrozuměni písemným sdělením (s návratkou). Rodiče byli také prokazatelně seznámeni se školním řádem i s pravidly klasifikace a hodnocení. Velmi dobré partnerské vztahy existují s Klubem přátel školy. V rámci sportovního zaměření rozšířeného vyučování velmi dobře spolupracují sportovní kluby AC Sparta a SK Hradčany; tato součinnost kladně působí i na kvalitu vzdělávacího procesu. K rodičům i k veřejnosti se obracejí *Informační listy* (poslední aktualizace je z prosince 2003). Poskytování informací se řídí komplexně zpracovaným interním dokumentem *Informační systém školy*.

Ve škole pracuje pod vedením dvou učitelek *školní senát*, jeho členy jsou zástupci tříd 3. – 9. ročníku. Podněty z jeho schůzek slouží škole jako zpětná vazba. Kromě spoluorganizování akcí (např. Mikuláš, sportovní turnaje, ekologický sběr) se školní senát podílí na tvorbě časopisu *Majoránka*, určený mimo jiné i pro žákovskou publicistiku a literární tvorbu.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je zcela funkční.

Výchovné poradenství zastává zkušená a erudovaná učitelka s požadovanou délkou pedagogické praxe, absolvující příslušné specializační studium. V náplni její práce je především péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení (SVPU) a poruchami chování, aktivní účast při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů (IVP) pro integrované žáky, poradenství pro žáky i rodiče při volbě další vzdělávací cesty, konzultace pedagogicko-psychologické problematiky s učiteli, spolupráce při řešení závažnějších výchovných problémů. Všechny tyto úkoly se jí daří úspěšně zvládat. IVP jsou velmi dobře zpracovány, jejich náležitosti odpovídají příslušnému pokynu MŠMT. Ve vyučování jsou doporučeni pedagogicko-psychologické poradny pro integrované nebo částečně zohledňované žáky se SVPU v praxi respektována. S výchovnou poradkyní úzce spolupracuje protidrogová preventistka.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce ve 4. – 9. ročníku

Všech šest učitelek splňuje kritéria odborné a pedagogické způsobilosti. Roční plány obsahují rámcový časový rozvrh a výběr učiva. Aktuální plánování výuky bylo systematické, důkladné a promyšlené po stránce odborné i didaktické. Stanovené cíle vyučování byly konkrétní, jasně formulované, přiměřené současnému stavu jednotlivých tříd a respektovaly individuální vzdělávací potřeby dětí.

Kmenové třídy, mající na druhém stupni charakter odborných učeben jednotlivých učitelů, jsou většinou vybaveny novým nábytkem, televizorem a videem, příruční knihovnou a některými pomůckami. Jejich úprava a vzhled jsou střídme, nicméně esteticky velmi podnětné a působivé. Podílí se na tom i výběr žákovských prací.

Ve vyučování se účelně využívaly kromě učebnic také příručky, slovníky, pracovní sešity, pracovní listy a další materiály, které připravily učitelky; pro samostatnou práci slouží také výukový software v počítačové učebně. Denně od deseti do šestnácti hodin mají pro výuku nebo individuálně k dispozici školní informační centrum s knihovnou a studovnou. V posledních dvou letech se intenzivně doplňuje předchozí dlouhodobý deficit ve vybavení pomůckami, dostupný fond efektivně podporuje vzdělávání.

Sledované vyučování bylo charakteristické variabilitou *vyučovacích metod a forem*, které přispívaly k aktivnímu osvojování učiva. Žáci byli zvyklí pracovat ve skupinách, vzájemně kooperovat i hodnotit se. Několik vyučovacích hodin lze považovat za vynikající. Pouze v malé míře se objevily zřetelnější převaha činnosti učitele a spíše pasivní účast žáků, jistá monotónnost vyučovacího celku, výjimečně i nadbytečné mentorování.

Pozitivní *motivace* vycházela především z obsahu a cílů výuky i z užitých metod. Podporovaly ji také prvky hry, přiměřená soutěživost, globální výuka všech složek předmětu i účelně propojované mezipředmětové vztahy. Velmi záslužná byla snaha učitelek, aby se žáci aktivně seznamovali s jazykem a literaturou, ale také s kulturou a uměním vůbec, a získávali žádoucí všeobecný rozhled. Propracovaný systém výuky poskytuje dětem i možnost důkladné přípravy pro studium na středních školách.

Organizace a metody vyučování podporovaly rozvoj *komunikačních dovedností*. Přívětivé pracovní klima, vstřícnost a otevřenost učitelek, však nevyklučovaly důraz na důsledné respektování stanovených pravidel chování a na plnění školních povinností.

Hodnocení žáků je průběžnou organickou součástí výuky. Má motivační charakter a zaměřuje se především na to, co žák umí; je objektivní a vždy zdůvodněné. Klasifikace zaznamenaná v žákovských knížkách je četná, vyvážená a popisuje vždy přesně obsah hodnoceného. Její pravidla stanoví propracovaný interní klasifikační řád.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce ve 4. – 9. ročníku jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve 4. – 9. ročníku

Stanovené výukové cíle byly převážně reálné, byly průběžně konkretizovány, pouze výjimečně se je nepodařilo v plánovaném rozsahu splnit. Aktuální příprava pedagogů na vyučování byla většinou důkladná, probírané učivo navazovalo na předcházející. Dlouhodobé plánování vychází z časově-tematických plánů, které jsou sice jednotlivými vyučujícími podrobně zpracované, ale často nerespektují vhodné střídání aritmetického (algebraického) a geometrického učiva, což se odráží i v realizaci výuky. Individuální vzdělávací potřeby žáků byly v převažující míře zohledňovány.

Z celkového počtu osmi vyučujících šest splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti; kvalita jejich práce se jednotlivě lišila. Jedna učitelka má sice vysokoškolské pedagogické vzdělání, ale nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro 1.stupeň, druhá má odbornost k výuce jiných předmětů. Tato absence odbornosti zčásti negativně ovlivnila kvalitu výuky, pokud se týká její věcné správnosti i struktury. Někteří pedagogové si již osvojili účelné střídání různých metod a forem práce. Odborná erudice, schopnost se žáky vhodně komunikovat i vlastní entuziasmus většiny učitelů kladně ovlivnily celkovou úspěšnost vzdělávání.

Kmenové třídy vybavené vhodným, málo opotřebovaným nábytkem byly většinou vkusně upravené. Televize nebo video se ve sledované výuce vzhledem k charakteru učiva neuplatnily. Vyučující často účelně užívali kromě běžných pomůcek (učebnice, sešity) rýsovací náčiní, barevné křídly, připravené pracovní listy, ojediněle i modely těles a předměty z praxe. V počítačové učebně byl funkčně využit kvalitní výukový program *Didakta*.

Frontální výuku někdy nahradila práce ve skupinách nebo ve dvojicích. Činnost byla zpravidla dobře organizovaná, bylo zřetelné, že si žáci tuto formu osvojili. Při opakování, procvičování i při probírání nového učiva, vyučující obvykle dbali na jeho aplikaci. Již získané poznatky účelně rozšiřovali o nové, účinné bylo např. zjišťování vlastností rovinných útvarů při probírání učiva o osově souměrnosti. Jindy však byla nepřilíš zřetelná tzv. práce s chybou. Občas až stereotypní řízený rozhovor střídala samostatná práce, ale nebyla vždy jednoznačně diferenciována, aby zohlednila individuální pracovní tempo a podpořila vlastní aktivitu žáků. Naopak při výuce v počítačové pracovně žáci měli možnost střídavě pracovat s počítačem nebo v lavici, řešili individuálně zadávané úlohy; vyučující byla koordinátorem a pomocníkem. K oživení v případě počínající únavy a poklesu zájmu přispěly někdy diskuse nebo soutěž. Školní práce v sešitech měly převážně standardní úroveň. Zadávané domácí úkoly byly přiměřené svým obsahem i rozsahem, učitelky je pravidelně kontrolují.

Úvodní motivace byla obvykle omezena na popis průběhu hodiny a zřetelně formulovaný cíl. Někteří vyučující však zařazovali další motivační a aktivizující prvky v průběhu vyučování. Navazovali úspěšně na již získané vědomosti žáků, ale málokdy využívali mezipředmětové souvislosti. Často žáky přiměřeně chválili, zejména ty mladší to obvykle motivovalo ke zvýšení aktivity.

Při vyučování panovala obvykle příznivá pracovní atmosféra, navozená vstřícným vystupováním pedagogů. Žáci byli převážně schopni komunikovat s využitím správné odborné terminologie, případně využívat specifické zápisy. Dílčím problémem byly v některých případech příliš návodné otázky vedoucí žáky k jednoslovným odpovědím. Vzájemný respekt a tolerance i možnost prezentace vlastních názorů byly zřejmé ve většině sledovaného vyučování.

Vyučující vedli žáky často k sebereflexi, méně již ke vzájemnému hodnocení. To bylo účelně využito zejména při skupinové práci. V závěru jednotlivých hodin pouze výjimečně chybělo celkové shrnutí a konkrétní zhodnocení, někdy i s oceněním pokroku jednotlivců. Výsledky vzdělávání zjišťují vyučující hlavně písemnou formou, řádně analyzují chyby a společně se

žáky provádějí rozbor. Frekvence známek v žákovských knížkách je značná, zápisy mají vypovídací hodnotu – je z nich zřejmé, kdy se týkají hodnocení písemných, případně ústních výkonů žáka, někdy i zhodnocení jeho práce v průběhu vyučovacích hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve 4. – 9. ročníku jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vedení školy iniciuje zadávání srovnávacích písemných prací v českém jazyce a v matematice. Jejich analýzou se pravidelně zabývá v součinnosti s metodickými orgány. Pravidelně se využívají testy *Kalibro*. Účast v řadě naukových, umělecko-výchovných i sportovních soutěží průběžně evidují třídní učitelé, vždy za pololetí se výsledky celkově vyhodnocují, některé svým významem přesahují úroveň obvodu i regionu. Pro zjišťování výsledků vzdělávání škola používá samozřejmě i běžnou klasifikaci a hodnocení.

V každém pololetí školního roku předkládá škola rodičům nebo žákům (střídají se první a druhý stupeň) strukturovaný dotazník, který zjišťuje, jak vnímají kvalitu vyučování, vzájemné vztahy i celkové klima školy.

Všechna učiněná zjištění vedení školy analyticky zpracovává, učiněné závěry využívá v řídicí a koncepční práci, informuje o nich pedagogický sbor.

Škola plánovitě vytváří funkční systém vnitřní evaluace

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol a zřizovací listina

Zřizovací listina je v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Aktuální situace školy

Od r. 2001 je ve funkci nové vedení školy. V letech 2001 - 2003 probíhala plánovaná rekonstrukce objektu, která výrazně zlepšila prostorové a psychohygienické podmínky i celkový vzhled budovy. Vyžádala si ovšem i značné úsilí všech pracovníků. Po dlouholeté stagnaci se výrazně zlepšilo i vnitřní vybavení, např. došlo k výměně sedmdesáti procent školního nábytku již zcela nevyhovujícího a ohrožujícího bezpečnost žáků. Podle dlouhodobého plánu a finančních možností se postupně obměňuje a doplňuje fond pomůcek a didaktická technika. Došlo také k řadě personálních změn v pedagogickém sboru, které přispěly k jeho omlazení, stabilizaci a ke zvýšení aprobovanosti výuky.

Výběr volitelných a nepovinných předmětů i nabídka 22 zájmových kroužků spolu s možnostmi rozšířeného vyučování některých předmětů naplňují koncepční záměry školy – umožnit všem žákům co nejvíce uplatnit své schopnosti a zájmy.

Škola cílevědomě pěstuje vlastní image u dětí, rodičovské i širší veřejnosti. Počet jejích žáků od školního roku 2001/2002 vzrostl z tehdejších 366 na současný stav.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina MČ Praha 6 ze dne 28. února 2003
2. Rozhodnutí Školského úřadu Prahy 6 o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. S 81/99/Pe

3. Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů, vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy: třídní knihy ve školním roce 2002/03 a 2003/04, třídní výkazy, katalogové listy, záznamy z pedagogické rady, školní řád, rozvrh hodin
4. Personální dokumentace pedagogických pracovníků dle předmětu inspekce – doklady o dosaženém vzdělání
5. Výroční zpráva za školní rok 2002/2003
6. Podkladová inspekční dokumentace
7. Interní dokumentace vedení školy a učitelů: Hlavní úkoly stanovené pro školní rok 2003/82004, měsíční a týdenní plány, hospitační záznamy vedení školy, zápisy metodických orgánů, zápisy z porad, plán kontrolní činnosti, kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků, směrnice *Klasifikační řád – pravidla hodnocení a klasifikace žáka*
8. Dotazník pro ředitele školy
9. Statistické výkazy Škol (MŠMT) V 3-01, Škol (MŠMT) V 26-01, Škol (MŠMT) V 3a-01, ke dni 30. září 2003
10. Záznamy z hospitací ČŠI
11. Výběr žákovských písemností a žákovských knížek
12. Inspekční zpráva čj. 010 1594/00-5106

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání a výchovy pozitivně ovlivňuje úsilí vedení školy vytvořit erudovaný pedagogický tým. Organizace činnosti školy spolu s vedením a motivováním pracovníků vytvářejí velmi dobré podmínky pro výchovu a vzdělávání. Informační systém směrem k žákům, rodičům i učitelům je zcela funkční. Kontrola průběhu a výsledků vzdělávání je promyšlená, s účinnou zpětnou vazbou.

Zvolený vzdělávací program se realizuje ve sledované oblasti v podstatě bez problémů. Úroveň vyučování v obou sledovaných předmětech je velmi dobrá. I přes některé zcela dílčí konstatované nedostatky je potěšitelný převažující pozitivní trend týkající se vzdělávací nabídky, kvality výuky, prostředí i celkového klimatu školy.

Pro hodnocení výsledků vzdělávání vytváří škola propracovaný systém vnitřní evaluace s účinnou zpětnou vazbou.

Od předchozí inspekce (čj. 010 1594/00-5106 z prosince 2000) prošla škola řadou personálních a organizačních změn, ale i rozsáhlou rekonstrukcí objektu, zlepšuje se i její materiální vybavení. Vývoj od školního roku 2001/2002 lze hodnotit jednoznačně jako progresivní.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Vagenknecht	J. Vagenknecht v. r.
Člen týmu	Mgr. Věra Vítová	V. Vítová v. r.

V Praze dne 19. dubna 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Bc. Mgr. Anna Niklová, ředitelka školy	A. Niklová v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy krajský úřad – odbor školství MHMP	2004-05-31	01 0255/04-2700
Zřizovatel: Městská část Praha 6	2004-05-31	01 0255/04-2700

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly podány